

Motion till riksdagen 2008/09:Kr362

av **Margareta Israelsson m.fl. (s)**

Utgiftsområde 17 Kultur, medier, trossamfund och fritid

Förslag till riksdagsbeslut

1. Riksdagen avslår regeringens förslag till anslaget 1:3 Skapande skola.
2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om Teateralliansen.
3. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om anslaget till Operan.
4. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om en satsning på regionala kulturinstitutioner.
5. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om biblioteksutveckling för ökat läsande.
6. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om fri entré för alla på de statliga museerna.
7. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om en permanent EWK-utställning.
8. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om kulturmiljövården.
9. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om uppdragsarkeologin.
10. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om digitalisering av biografier.
11. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om samlingslokaler.
12. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om investeringar i den kreativa ekonomin.¹
13. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om idrottsevenemangen.
14. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om barnkultursatsningen Kulturbryggan.

Fel! Okänt namn på

15. Riksdagen anvisar med följande ändringar i förhållande till regeringens förslag anslagen under utgiftsområde 17 Kultur, medier, trossamfund och fritid enligt uppställning:

Anslag (tkr)	Regeringens förslag	Anslags- förändring
1:3 Skapande skola	55 905	-55 905
1:4 Försöksverksamhet med regioner	151 955	1 600
1:7 Sysselsättningsåtgärder inom kulturområdet	25 000	4 000
2:1 Bidrag till Operan m.m.	987 406	-10 000
2:2 Bidrag till regionalteater, dans och musik	779 486	8 400
3:1 Bidrag till biblioteksverksamhet	47 740	10 000
7:2 Bidrag till kulturmiljövård	238 718	15 000
8:1 Centrala museer: Myndigheter	938 772	24 000
8:2 Centrala museer: Stiftelser	233 937	1 000
10:1 Filmstöd	309 324	15 000
13:2 Allmänna samlingslokaler	32 326	10 000
Nytt anslag: Barn- och ungdomssatsning	0	100 000

Fel! Okänt namn på

¹ Yrkande 12 hänvisat till UbU.

Fel! Okänt namn på

Motivering

En socialdemokratisk kulturpolitik tar sin utgångspunkt i övertygelsen att konsten har ett eget värde. Att alla människor är kreativa och att samhället bättre behöver tillvarata denna kreativa potential är en annan grundsats i socialdemokratisk kulturpolitik. Särskilt viktigt är det att i skolan stödja barns och ungas skaparkraft.

Utan konstnärer finns det ingen konst. Därför är det av samhälleligt intresse att konstnärerna kan leva på och utveckla sitt yrke. Kulturarbetsmarknaden skiljer sig emellertid på flera sätt från arbetsmarknaden i övrigt. Politiken måste ta hänsyn till och förstå dess specifika villkor. En socialdemokratisk kulturpolitik vill göra det enklare för kulturarbetarna att leva på sitt arbete.

Kulturen är ett område med allvarliga jämställdhetsproblem. De tanke- och strukturmönster som utestänger kvinnor på grund av deras könstillhörighet måste belysas och åtgärdas. Jämställdhet måste råda både ”på scen och bakom scen”.

Regeringen Reinfeldts kulturpolitik är obefintlig. Ordet kultur nämndes inte med ett ord i regeringsförklaringen. Hittills har inte en enda proposition lämnat regeringens bord inom kulturområdet. Alla väntar på den stora kulturutredningen, en utredning som regeringen valde att inte göra parlamentarisk. Det har varit stor turbulens men lite besked. Det är inte konstigt att kulturarbetarna startat en alternativ kulturutredning, att Teaterförbundet ger ut boken *Det osynliga* eller att flera kulturverksamma skriver upppropet *En talande tystnad* med anspelning på regeringens ovilja till handling.

Socialdemokraterna välkomnar debatten och lägger vårt strå till stacken med det Kulturrådslag vi genomför under hösten. Klart står att det behövs en kulturpolitisk ambition – en ambition att se de kulturverksamma, en ambition att göra kulturen tillgänglig i hela landet och en ambition att ta till vara kreativiteten.

Fri entré till statliga museer välkomnar nya grupper att uppleva vårt kulturarv

Vi har noterat kulturministerns och regeringspartiernas retorik om att museerna nu har resurser att själva avgöra om de vill erbjuda fri entré för sina besökare. Vi anser att resurserna är otillräckliga och tillskjuter ytterligare 24 miljoner kronor för att möjliggöra ett återinförande av Fri entré för alla. Det betyder framförallt att nya grupper av besökare lockas till museerna, vilket också är de erfarenheter vi fick före regeringen Reinfeldt. Vi är av den bestämda uppfattningen att kulturarvet inte bara ska vårdas – det ska upplevas också. På den punkten är regeringens ambitioner alldeles för låga.

Fel! Okänt namn på

Vi anser också, i likhet med regeringen, att det finns goda skäl att investera i upprustning av ett antal museer samt att utveckla verksamheten vid ett antal andra. För detta anslår även vi 21, 5 miljoner kronor.

EWK

Vi gläder oss åt att EWK-sällskapets femtonåriga idé om ett EWK-museum nu är närmare ett förverkligande. Under verksamhetsåret 2007 har Arbetets museum med stöd av medel från Statens kulturråd inventerat och digitaliserat samlingen som i dag förvaras hemma hos EWK:s änka Alice Karlsson. Samlingen omfattar drygt 2 000 originalbilder. Genom ett bidrag från Centerpartiet har Arbetets museum erhållit medel som täcker byggandet av bildarkiv och inköp av förvaringsskåp för bilderna.

För driften behövs dock ett årligt anslag. Här ingår försäkringskostnader, underhåll, vård av samlingen, renovering av skadade bilder och en arkivtjänst för att göra samlingen tillgänglig för utställningar, forskning och publicering, en intendent för arbetet med nationella och internationella utställningar samt program- och seminarieverksamhet. Totalt handlar det om en tjänst. Det behövs ett statligt driftsanslag på en miljon kronor per år för att EWK-museet ska kunna förverkligas. Med ett sådant stöd till Arbetets museum finns möjlighet att rädda en världsunik samling från att skingras och att hålla den politiska illustrationskonsten levande för en bred allmänhet.

Kulturmiljö

Socialdemokraterna har i regeringsställning såväl som i opposition tagit fullt ansvar för Riksantikvarieämbetets merkostnader för flytten till Gotland. Så gör vi även denna gång vad gäller de 15 miljoner kronor som anslås under 7:1 Riksantikvarieämbetet. Däremot finner vi det anmärkningsvärt att regeringen samtidigt skär ner anslaget till kulturmiljövården med samma 15 miljoner.

Må vara att detta är en ettårig nedskärning men det innebär lika fullt – enligt departementets uppgift till kulturutskottet – en nedskärning med i genomsnitt 700 000 kronor per län. Vi anser att kulturarvet ska vårdas både på de statliga museerna i Stockholm och i övriga landet. Vi avvisar denna nedskärning och tillskjuter 15 miljoner kronor till anslag 7:2 Kulturmiljövård.

Länen bevakar kulturarvsfrågor inom samhällsplaneringen och ser till att lagar och andra regelverk till skydd för kulturmiljön efterlevs. Regeringens märkliga ställningstagande innebär att flera åtgärder inom kulturmiljöområdet inte kommer att kunna genomföras och pågående projekt måste avslutas. Detta leder dessutom till minskad sysselsättning, vilket är något vi inte vill se.

Fel! Okänt namn

Riksantikvarieämbetets uppdragsarkeologi

Redan hösten 2005 överlämnades betänkandet Uppdragsarkeologi i tiden. Ännu har vi inte sett några förslag presenterade för riksdagen. Vi socialdemokrater är av uppfattningen att det brådskar och att regeringen snarast bör återkomma till riksdagen med ett förslag.

De regionala kulturinstitutionerna

Scenkonstens villkor har förändrats. Rapporterna om uppsägningar drabbar flera yrkesgrupper. Detta har påtalats av Teaterförbundet i så kraftfulla ord att man hos regeringen begärt tillsättande av en kriskommission för scenkonsten. De regionala institutionerna är en viktig arbetsmarknad i hela landet. Vi har påtalat problemen i motioner och debatter alltsedan regeringens schabblande med momspengarna.

Det är glädjande att regeringen till slut valt att lyssna. Det är bra att 10 miljoner kronor föreslås i påslag till län och regioner samt till de fria grupperna. På grund av den urholkning av anslagen som sker vill vi dock dubbla påslaget till regionerna till 20 miljoner kronor.

Stimulera läsandet – utveckla biblioteken

Vi socialdemokrater tycker att det är viktigt att alla ges möjlighet att ta del av det skrivna ordet. I det arbetet ser vi biblioteken som en självklar aktör. På många håll i landet är biblioteken den enda plats som utgör ett rum öppet för alla, en dynamisk och mångfacetterad mötesplats. Här finns möjligheten att ta del av kunskap inte bara genom böcker.

Kulturrådet har nyligen presenterat en rapport om bokläsning de låtit SCB göra. Den visar på en kraftig minskning av antalet ungdomar som läser böcker eller besöker ett bibliotek. I likhet med Kulturrådet ser vi risker för en ”förlorad generation”. Vi ser med oro på utvecklingen av ett minskat läsande bland gruppen unga. Mot den bakgrunden är det ytterst förvånande att regeringen föreslår en minskning av anslaget till biblioteksverksamhet. Vi socialdemokrater vill istället investera ytterligare i biblioteken och läsandet och anslår 10 miljoner kronor utöver regeringens förslag på anslag 3:1. Vi vill se en möjlighet till utveckling av biblioteksverksamheten, att stimulera till fler besökare och att arbeta aktivt med läsfrämjande insatser, med speciellt fokus på barn och unga. Vi vill få till stånd en nationell bibliotekspolitik.

Kulturbryggan – en länk mellan barnen och kulturen

Regeringens Skapande skola står still. Inga nya pengar, inga nya barn får del av kulturen. Vi menar att det handlar om ett stort tankefel. Det mesta skapandet blir i papper – i ansökningar, utvärderingar och administration. Vi menar att varken pengarna eller det administrativa arbetet ska ligga på ett redan hårt belastat Kulturråd. Se istället till att pengarna kommer ut i länen och regionerna och omsätts i kultur. Det är där, på plats, man känner institutionerna, de fria grupperna och de kulturverksamma. Det är där de ska möta barnen och deras kreativitet.

Tanken bakom Kulturbryggan är att få ut dubbel effekt av regionala kultursatsningar. Vi vill få fler kulturarbetare till skolan men vill också ge barn och ungdomar kulturupplevelser i deras närmiljö. Låt barnen delta i föreställningar som teaterarbetare, assistenter bakom kulisserna eller repetera skolans egna föreställningar på teatern eller en annan scen. Huvudtanken skall vara att utnyttja det man har och att bygga en brygga mellan barnen och kulturen. Då handlar det om all sorts kultur, på gallerier, bibliotek, museer, dansverkstäder eller scener. Genom att utnyttja och samordna kompetensen hos kulturkonsulenter, bibliotekarier och museipedagoger kan pengarna gå till så mycket kulturell verksamhet som möjligt – och så lite byråkrati som möjligt.

Kulturarbetarnas arbetsliv

Vi har i vår partimotion En kulturpolitik för framtiden utvecklat vår syn på konstnärernas och kulturarbetarnas arbetsliv. I en tid då vi behöver mer av kreativitet för att finna lösningar på dagens och morgondagens problem måste vi finna vägar att ta till vara kreativiteten och de kreativa människorna. Vi anser att ett nära samarbete mellan kultur/konst och samhälle stimulerar till nytänkande och öppnar upp för reflektion och annorlunda lösningar. Det är en samhällsvinst att ta tillvara kulturarbetarnas kunskap, kompetens och kreativitet.

Att vara konstnär innebär att ta risker. Ändå är det många som vågar språnget. Mot den bakgrunden är det svårt att förstå varför regeringen vill göra så lite för att underlätta arbetslivet för denna grupp. Det handlar till exempel om att se behovet av barnomsorg på obekväma arbetstid eller varför just Teaterverksammas arbetslöshetskassa ska drabbas av extremt höga avgifter och dessutom ställas utanför möjligheten till en sänkning. Vi anser också att Teateralliansen bör få ökade resurser och satsar därför 4 miljoner kronor.

Fel! Okänt namn

Investera i den kreativa ekonomin

Dataspelsbranschen är ung, modern och har över 10 procents årlig tillväxt. År 2007 var tillväxten 20 procent och beräknas 2008 bli 10 procent. Försäljningen av spel i Sverige ökade med 37 procent förra året. Sverige exporterar data-spel för mer pengar än musikindustrin. Idag är branschen större än biografbranschen. Sverige har en relativt sett lång tradition av dataspelsutveckling. Branschen har växt från en- och fåmansföretag till stora bolag som skapar spel med miljonbudgetar. Med få undantag exporteras alla spel som skapas i Sverige. Den inhemska marknaden är förhållandevis liten. Tillsammans med de övriga nordiska länderna står Sverige för ca 7–8 procent av spelförsäljningen i Europa. Sverige är en av de tio största exportörerna i världen. Internationellt sett har svenska spelutvecklare högt anseende och är kända för att vara tekniskt kompetenta.

Det finns tre problemområden inom branschen som bör få sin lösning. För det första: Branschen saknar utbildad arbetskraft. Utbildningarnas kvalitet är heller inte fullgod. Branschen saknar i stor utsträckning seniora utvecklare. För det andra: Branschen dras med ett felaktigt och oförtjänt rykte om att bara vara för barn och att det huvudsakligen finns våldsamma spel. För det tredje: Det finns en överhängande risk för kommersiell likriktning av utbudet då projekten blir allt större. Ekonomiska bakslag utgör en större riskfaktor för förläggarna samtidigt som det inte finns något riktigt stöd för små aktörer.

Branschen lever på egna meriter och är således inte i behov av ekonomiskt samhällsstöd. Däremot finns stort behov av insatser för att underlätta kompetensförsörjningen och även inriktningen av densamma. Bättre utbildning på alla nivåer inklusive forskningsnivån är åtgärder som måste prioriteras. Vi föreslår att utbildningsplatserna blir fler och kvaliteten för dataspelsutvecklingen på högskolorna förbättras och KY-utbildningarna i nära samarbete med branschen.

Ökad konkurrens inom biografvärlden höjer kvalitet och förbättrar tillgängligheten

Den svenska biografmarknaden är viktig för svensk films framtid. De allra flesta svenska filmer som produceras visas enbart i vårt eget land. Därför är det viktigt att det finns biografier i hela landet. Detta gäller även om teknikutvecklingen gör det möjligt att se spelfilm på andra sätt än i en biograf. Alla aktörer är dessutom överens om att den framtida biografen byggs upp med modern digital teknik med hög teknisk kvalitet. Det kommer att vara mycket svårt för de mindre biograferna på de mindre orterna att klara denna teknikomställning på egen hand. För att värna svensk films framtid måste därför samhället vara med och medverka till denna omställning.

Idag finns det ett 60-tal digitala biografanläggningar runt om i Sverige. Endast ett fåtal lever upp till de tekniska krav som de stora amerikanska filmbolagen ställt upp för att leverera digitala kopior på sina filmer. Förutom de

stora möjligheterna att kunna visa nyproducerad film över hela landet ger också de digitala anläggningarna möjligheter att visa andra kulturevenemang. De direktsända operaföreställningarna från Metropolitan i New York är bara ett exempel. Även våra svenska nationalscener Kungliga Operan och Dramaten har visat intresse för dessa möjligheter. Utbildning på gymnasie- och högskolenivå samt interaktiva konferenser är andra möjligheter som den nya tekniken ger.

Kostnaden för den nya tekniken är ca 900 000 kronor per biograf. Vi föreslår ett tredelat finansieringsansvar. Staten genom Svenska filminstitutet står för en tredjedel, biograferna en tredjedel och kommunen eller annan regional intressent för en tredjedel. För statens del innebär det 15 miljoner kronor per år i tre år.

Ge ungdomar verklig makt över sina liv

En politik för framtiden måste satsa på de unga. Ungdomar behövs! Ungdomar vill ha möjlighet att fatta egna beslut, göra egna livsval. För att det skall vara möjligt för alla unga måste politiken bidra till att skapa goda och likvärdiga förutsättningar för alla ungas steg ut i vuxenlivet. Vi socialdemokrater vill använda politiken för att minska klyftorna. Den moderatledda regeringens politik leder i motsatt riktning – mot kraftigt ökade orättvisor. Vi socialdemokrater vill satsa på ungdomars jobb, utbildning och bostad. Den moderatledda regeringen satsar istället på enorma skattesänkningar åt dem som redan har förmögenhet eller högt värderade villor i storstadsområdena. Vi socialdemokrater vill satsa på framtiden och skapa mer likvärdiga förutsättningar för dagens unga. Den borgerliga regeringens politik leder bakåt mot ett privilegiesamhälle där skillnaderna mellan fattig och rik är stora redan innan vuxenlivet har börjat.

Förbättrad folkhälsa genom investeringar i människors idrottande

Den folkrörelsebaserade idrottsrörelsen, med sin demokratiska uppbyggnad, sitt breda engagemang och sina ideella ledarkrafter är en fantastisk tillgång för vårt samhälle och skapar mer än någon annan verksamhet tillfällen till möten och fysisk aktivitet för människor i olika åldrar och med olika social och etnisk bakgrund. Vi vill särskilt peka på de behov som finns för att möjliggöra idrott på samma villkor för personer med funktionsnedsättning.

Idrottsrörelsen skall vara fri och självständig där staten i sin bidragsgivning endast skall ange syftena med bidragen och idrotten själv formulerar sina mål för verksamheten. En stärkt frihet i statens bidragsgivning ställer utökade krav på en klar, regelbunden och tydlig uppföljning av bidragsgivningen. Inom ramen för EU-medlemskapet måste vi tydligt hävda idrottens självständighet samtidigt som vi måste verka för gemensamma insatser för att mot-

Fel! Okänt namn på

verka t.ex. dopning och andra problem som finns främst inom elitidrotten. Idrotten måste intensifiera sitt jämställdhetsarbete, HBT-arbete och idrottsetiska arbete. Med detta måste man arbeta inom sin egen organisation liksom man måste utöka samarbetet med till idrotten närliggande organisationer.

För idrottens skull – satsa på evenemangslandet Sverige

Vi socialdemokrater menar att ett nationellt engagemang för stora evenemang är nödvändigt för att stärka svensk idrotts möjligheter till att erhålla stora mästerskapstävlingar. Sådana arrangemang ger, förutom ett utökat intresse för idrotten, ökat fokus på Sverige och ökade intäkter och arbetstillfällen. Olika idrotter exponeras i varierande omfattning i massmedierna. Få idrotter kan av egen kraft skapa betydande resurser. De flesta får allt svårare att utvecklas och hävda sig i en hårdnande internationell konkurrens.

Tyvärr kan vi konstatera att regeringen trots löften i regeringsförklaringen 2006 fortfarande inte levererat några konkreta förslag för att stärka evenemangslandet Sverige. Vi menar att staten – i samarbete med kommuner, föreningar och företag – nu måste ta ett ökat ansvar för att locka evenemang till Sverige. Dessa kan skapa jobb och intäkter till såväl företag som staten samtidigt som de stärker en positiv bild av Sverige.

Sverige har bra förutsättningar att vara värd för större evenemang. Men riskerar samtidigt att tappa mark och bli frånsprungna av andra länder. Därför behövs en strategi för genomförandet av stora internationella evenemang inom idrott och kultur samt för större konferenser och liknande. Den bör tas fram i samarbetet med idrottsrörelsen, kulturlivet och besöksnäringens organisationer. Vi vill från och med 2009 investera 50 miljoner kronor årligen i att stärka evenemangslandet Sverige.

Stockholm den 3 oktober 2008

Margareta Israelsson (s)

Lars Wegedal (s)

Anne Ludvigsson (s)

Göran Persson i Simrishamn (s)

Nikos Papadopoulos (s)

Gunilla Carlsson i Hisings Backa (s)

Leif Pettersson (s)